Raadsvoorstel
Openbaar

Onderwerp
Maatwerkbanen

Opsteller	Bernadette Loosen	**Collegebesluit**	17 december 2024
Programma	Werk en Inkomen	**Behandeldatum Raad**	19 februari 2025
Portefeuillehouder	J.A.R. Brom	**Status**	Openbaar

Samenvatting
In het Coalitieakkoord 2022-2026 is vastgelegd dat we Maatwerkbanen beschikbaar gaan stellen. De banen zijn bedoeld om additioneel werk te creëren bij publieke en non-profit organisaties in de stad, waarmee bijstandsgerechtigden die op een andere manier niet aan betaald werk geholpen kunnen worden weer een inkomen en een toekomst krijgen. De gemeentelijke uitvoering ervan verliep vanaf het eerste jaar moeizaam: we realiseerden één plaatsing. Onze doelstelling en de budgetten werden bijgesteld om jaarlijks vanaf 2024 zeven banen erbij te creëren en uiteindelijk in 2026 te groeien naar 22 banen. We concluderen dat arbeidsbemiddeling van kwetsbare werkzoekenden een vak is, waarvoor we zelf de expertise niet meer in huis hebben. Deze taak hebben we immers jaren geleden bij WerkBedrijf belegd. Eind 2023 heeft het college de motie van de raad '*Maak gebruik van elkaars expertise: een maatwerkbaan meer op maat*' aanvaard. De oproep in de motie was o.a. om de expertise van WerkBedrijf te benutten om een impuls te geven aan de plaatsingen. WerkBedrijf heeft onze opdracht onder voorbehoud aangenomen, omdat men twijfels had over de uitvoerbaarheid van de regeling. Inmiddels heeft WerkBedrijf geëvalueerd en is de conclusie dat de huidige arbeidsmarkt geen adoptievermogen biedt voor de maatwerkbaan. Men wil de uitvoering ervan niet verder voortzetten.
We stellen daarom voor te stoppen met de uitvoering van het instrument Maatwerkbanen. De praktijk leert dat de beoogde doelen ervan niet behaald kunnen worden. Knelpunten zien we zowel bij kandidaten als aan werkgeverszijde.

Voorstel

1. De Maatwerkbanen als lokale werkgelegenheidsmaatregel te beëindigen, omdat de maatregel in de uitvoeringspraktijk niet effectief is;
2. Bij besluitvorming conform het voorstel om te stoppen met de uitvoering van de maatwerkbanen, blijven we de reeds ingevulde maatwerkbaan subsidiëren en blijft deze baan in stand zolang de arbeidsovereenkomst voortduurt.

Aanleiding
Maatwerkbanen in Coalitieakkoord
In het Coalitieakkoord 2022-2026 '*Ons Nijmegen, Stad van Iedereen*' is vastgelegd dat we Maatwerkbanen beschikbaar gaan stellen om additioneel werk te creëren bij publieke en non-profit organisaties in de stad, waarmee langdurig bijstandsgerechtigden die via de reguliere dienstverlening en voorzieningen niet aan betaald werk geholpen kunnen worden, weer een inkomen en een toekomst krijgen. De gemeentelijke uitvoering ervan verliep vanaf het eerste jaar moeizaam: we realiseerden één plaatsing. Onze doelstelling en de budgetten werden bijgesteld om vanaf 2024 jaarlijks zeven banen te creëren en

uiteindelijk in 2026 te groeien naar 22 banen. We concludeerden na het eerste jaar dat arbeidsbemiddeling van kwetsbare werkzoekenden een vak is, waarvoor we zelf de expertise niet meer in huis hebben. Voor de arbeidsbemiddelingstaak hebben we immers bij de invoering van de Participatiewet in 2015 het regionaal WerkBedrijf opgericht. De motie van de raad eind 2023 '*Maak gebruik van elkaars expertise: een maatwerkbaan meer op maat*' leidde ertoe dat wij de uitvoering van de Maatwerkbanen bij WerkBedrijf hebben belegd om hun expertise te benutten en een impuls te geven aan de plaatsingen. WerkBedrijf heeft onze opdracht bij aanvang onder voorbehoud aangenomen, omdat men twijfels had over de uitvoerbaarheid van de regeling. Men wilde na een halfjaar evalueren om te kunnen onderzoeken wat nodig was om de Maatwerkbanen succesvol uit te kunnen voeren -voor zowel kandidaten als werkgevers. De uitvoering door WerkBedrijf startte in april 2024.

Bevindingen WerkBedrijf
Op 3 oktober jl. heeft de directie van WerkBedrijf in een brief geconcludeerd dat de huidige arbeidsmarkt geen adoptievermogen biedt voor de maatwerkbaan. Er zijn diverse knelpunten gebleken aan zowel de vraag- (werkgevers) als aanbodkant (werkzoekenden). WerkBedrijf wil de uitvoering van de maatwerkbanen niet verder voortzetten. Sinds juni 2024, toen het college voor het eerst vernam van de problemen in de uitvoering, zijn diverse gesprekken met WerkBedrijf gevoerd, hebben we nieuwe kandidaten benaderd en is alles op alles gezet om tot resultaten te komen. Zo hebben we ook onderzocht of we de subsidieregeling Maatwerkbanen aan konden passen, om deze aantrekkelijker te maken voor werkgevers. Ook in oktober is een stevig gesprek gevoerd. Helaas heeft dit niet geleid tot een ander perspectief.

Beoogde impact
Het beoogde doel van de maatwerkbanen is het bieden van een inkomen en een toekomst aan langdurig bijstandsgerechtigden, die via reguliere dienstverlening en voorzieningen niet aan betaald werk geholpen kunnen worden. Deze doelen worden niet behaald.
We willen geen structurele middelen in het programma Werk en Inkomen beschikbaar houden voor een lokale maatregel die niet effectief en niet uitvoerbaar is, zeker gezien de huidige financiële uitdagingen van de gemeente Nijmegen.
Bij conforme besluitvorming stoppen we met de uitvoering van de Maatwerkbanen en vallen de middelen vrij binnen het programma Werk en Inkomen. De raad maakt een afweging over de inzet van de middelen die door het besluit meerjarig vrijvallen in het programma Werk en Inkomen.
Nieuwe keuzes over de inzet van de middelen vanaf 2025 kunnen dan weer aansluiten bij de ambitie in de Doelenboom van programma Werk en Inkomen, namelijk dat Nijmegenaren kunnen participeren. Doelen daarbij zijn o.a. bijdragen aan de verbinding tussen werk, inkomen, onderwijs, welzijn/zorg en de financiële risico's bestrijden die samenhangen met een slechte gezondheid voor inwoners met een inkomen onder de Nijmeegse armoedegrens.

Argumenten
1.1 Het instrument Maatwerkbanen is niet effectief
De resultaten van de Maatwerkbanen blijven sterk achter bij de doelstellingen: sinds 2023 hebben we slechts één maatwerkbaan gerealiseerd. Dit ondanks de

inspanningen van onszelf en van WerkBedrijf: er zijn ruim 60 kandidaten gesproken en meerdere organisaties benaderd.

1.2 We constateren belemmeringen bij kandidaten die we op een baan zouden willen bemiddelen

De ervaringen wijzen uit dat kandidaten die voor een Maatwerkbaan zijn aangemeld, niet kunnen werken vanwege complexe problematiek of beter passen op een ander re-integratietraject of voorziening. Aan deze laatste bevindingen heeft WerkBedrijf dan ook een vervolg gegeven, in afstemming met ons.

1.3 Werkgevers geven de voorkeur aan andere regelingen om kandidaten in dienst te nemen

Werkgevers zijn terughoudend vanwege de werkgeversverantwoordelijkheid en werkgeversrisico's die een Maatwerkbaan met zich meebrengt. Maatwerkbanen werken daarnaast concurrerend ten opzichte van andere loonkostensubsidieregelingen die beschikbaar zijn. Het wekt verwarring dat naast de bestaande mogelijkheden van het regionaal WerkBedrijf om plaatsingen te subsidiëren (zoals bijvoorbeeld reguliere loonkostensubsidies, beschut werk en de Cao Aan de slag) er nóg een optie is, die bovendien uitsluitend voor Nijmeegse inwoners inzetbaar is. Er ontstaat op deze manier een lappendeken aan subsidiemogelijkheden. De situatie kan ontstaan dat bij één organisatie zo werknemers met verschillende arbeidsvoorwaarden in dienst zijn. Ook blijkt dat organisaties hun huidige vrijwilligers niet willen passeren door een andere, onbekende kandidaat een betaalde baan aan te bieden. Werkgevers geven daarom de voorkeur aan het invullen van de landelijk opgelegde quota binnen de Wet Banenafspraak. WerkBedrijf biedt werkgevers daarvoor gunstigere regelingen (bijv. no-riskpolis bij ziekte).

1.4 We zien geen mogelijkheden om de subsidieregeling Maatwerkbanen effectief te maken

De partijen die we bij elkaar willen brengen, bijstandsgerechtigden en werkgevers, kunnen resp. willen geen gebruik maken van de regeling. Werkgevers hebben voldoende en betere alternatieven; bijstandsgerechtigden kunnen we beter passende voorzieningen aanbieden via WerkBedrijf, een participatiecoach etc. Deze bijstandsgerechtigden zijn direct in traject genomen bij WerkBedrijf, overgedragen aan een participatiecoach of anderszins.

Kanttekeningen

1.1 De afspraak in het Coalitieakkoord om Maatwerkbanen te creëren wordt niet voortgezet

De praktijk leert dat de beoogde doelen niet behaald worden. Het is gezien de ervaringen en resultaten niet zinvol om vast te houden aan deze coalitie-afspraak.

1.2 Er is inmiddels één Maatwerkbaan gerealiseerd

Deze willen we blijven subsidiëren uit het bestaande budget. We hebben de subsidie immers verleend zolang de arbeidsovereenkomst van kracht is en zolang wordt voldaan aan de overige voorwaarden in de subsidieregeling Maatwerkbanen. Het gaat jaarlijks om plm. € 36.000. WerkBedrijf blijft deze plaatsing volgen, neemt de begeleiding rond deze plaatsing op zich en rapporteert hierover periodiek.

1.3 De inzet van meerdere stadsconciërges zou op basis van de motie 'Van rommel naar parel: de koers naar een schoon Nijmegen' via Maatwerkbanen gerealiseerd worden

Voor de functie van stadsconciërge werden binnen de criteria van de Maatwerkbanen in de afgelopen maanden geen geschikte kandidaten gevonden

via Werkbedrijf. Evenmin lukte dat met andere kandidaten. Dit komt vooral door de belangrijke gevraagde competenties om 'sterk communicatief en verbindend' te zijn in een dergelijke functie. Stadsbeheer zoekt inmiddels met de Dar naar mogelijkheden.

Fatale termijn:
Het college wil de raad in het eerste kwartaal van 2025 in een voortgangsbrief informeren over de diverse mogelijkheden om de taakstellende bezuiniging binnen Werk en Inkomen in te vullen (zie Vervolg). Als de raad in februari 2025 een besluit neemt over de Maatwerkbanen, kunnen de eventueel vrijvallende middelen betrokken worden bij de scenario's voor invulling van de taakstelling.

Financiën
Als de raad besluit conform dit voorstel, vallen de resterende middelen voor de Maatwerkbanen vrij binnen het programma Werk en inkomen. In de begroting zijn de volgende bedragen opgenomen voor uitvoering van de Maatwerkbanen (61096.S4285/E600094-002):

2025:	€ 413.052
2026:	€ 413.052
2027:	€ 637.877
2028 e.v.:	€ 847.017

Bij een raadsbesluit conform het voorstel, moeten we de komende jaren rekening houden met de kosten (subsidie en uitvoering) van de Maatwerkbaan die gerealiseerd is. Op basis van de huidige uitgaven houden we rekening met een structureel benodigd budget van € 45.000 per jaar voor de dekking ervan. Dit betekent dat de vermelde jaarlijkse begrotingsbedragen hiermee verminderd moeten worden.

De raad maakt een integrale afweging over de vrij te vallen programmamiddelen (budgetrecht). Belangrijk uitgangspunt zijn de door de raad vastgestelde financiële spelregels in de stadsbegroting.

De raad heeft op 13 november jl. het raadsvoorstel bij de Stadsbegroting geamendeerd ('*Juist de gemeente moet ieder dubbeltje 3 keer omdraaien*') op de tekst over de taakstellende bezuiniging op de inkomensregelingen binnen het sociaal domein (pag. 113 van de begroting): het college werkt de invulling van de bezuiniging samen met de raad uit en zoekt hierbij de samenhang met de bespreking en besluitvorming over het nieuwe beleidskader Financiële bestaanszekerheid. Daarbij kijkt de raad naar mogelijkheden binnen de inkomensregelingen, maar expliciet ook in de breedte van het programma Werk en Inkomen.

Vervolg
- Bij het besluit te stoppen met de uitvoering van de maatwerkbanen, blijft de reeds ingevulde maatwerkbaan bestaan en informeren we de betrokken werkgever en werknemer;

- Het college onderzoekt op welke manieren de taakstelling binnen het programma Werk en Inkomen ingevuld kan worden en betrekt hierbij de vrijvallende middelen van de Maatwerkbanen;
- De raad wordt over de diverse scenario's voor invulling van de taakstelling in een voortgangsbrief (1e kwartaal 2025) geïnformeerd;
- In het besluitvormingsproces van het beleidskader Financiële bestaanszekerheid betrekken we de invulling van de taakstelling bij programma Werk en Inkomen: we leggen een integraal raadsvoorstel voor, dat zowel de besluitvorming van het beleidskader als de invulling van de taakstellende bezuiniging bij Werk en Inkomen betreft (3e kwartaal 2025).

Bijlage

Dit voorstel heeft geen bijlagen.